

Korporativno upravljanje

Nadležnosti i odgovornosti organa upravljanja:

Nadzorni odbor Lovćen banke AD Podgorica

1) Nadzorni odbor:

1) daje saglasnost Upravnom odboru na:

- ciljeve i opštu strategiju Banke,
- poslovnu politiku Banke,
- finansijski plan Banke,
- strategije i postupke procjenjivanja adekvatnosti internog kapitala Banke,
- politike i procedure za izbor i procjenu ispunjenosti uslova primjerenosti za članove Upravnog odbora i druga lica odgovorna za vođenje poslova u okviru pojedinih područja poslovanja Banke,
- akt o internoj reviziji i godišnji plan rada interne revizije;
- na politiku primanja u Banci,
- plan oporavka,
- odluke o poslovanju sa licima povezanim sa Bankom.

2) nadzire:

- postupak sprovođenja i efikasnost i efektivnost sistema upravljanja Bankom,
- sprovođenje poslovne politike Banke, strateških ciljeva i strategije i politike preuzimanja rizika,
- sprovođenje politike primanja u Banci,
- proces objelodanjivanja i komunikacija,
- adekvatnost postupaka i efikasnosti interne revizije;

3) predlaže spoljnog revizora;

4) usvaja polugodišnje izvještaje interne revizije,

5) donosi i periodično provjerava opšta načela politike primanja u Banci;

6) saziva sjednice Skupštine akcionara, utvrđuje predlog dnevnog reda i predloge odluka za Skupštinu akcionara i kontroliše njihovo sprovođenje i odgovoran je za njihovo sprovođenje;

7) bira i razrješava predsjednika Nadzornog odbora;

8) imenuje i razrješava članove Upravnog odbora uključujući i predsjednika;

9) razmatra godišnji izvještaj o radu Revizorskog odbora;

- 10) imenuje i razrješava članove radnih tijela Nadzornog odbora u cilju pružanja stručne pomoći u vršenju nadzora poslovanja Banke;
- 11) razmatra i zauzima stavove o nalazima iz izvještaja CBCG i izvještaja drugih nadzornih organa o izvršenoj kontroli, u roku od 30 (trideset) dana od dana dostavljanja izvještaja o kontroli, a po potrebi i u kraćem roku;
- 12) razmatra izvještaje spoljne revizije, razmatra i usvaja izvještaje o aktivnostima funkcije praćenja usklađenosti i funkcije upravljanja rizicima;
- 13) daje saglasnost na opšta akta kontrolnih funkcija koje usvaja Upravni odbor;
- 14) usvaja kvartalne izvještaje Upravnog odbora Banke o poslovanju Banke, uključujući izvještaje o upravljanju rizicima Banke i Skupštini Banke podnosi godišnji finansijski izvještaj o poslovanju na usvajanje;
- 15) daje saglasnost na unutrašnju organizaciju, odnosno organizacionu strukturu Banke koja obezbjeđuje podjelu ovlašćenja, dužnosti i odgovornosti zaposlenih, članova organa upravljanja i drugih nosilaca kontrolnih funkcija u Banci, na način kojim se sprječava sukob interesa i obezbjeđuje transparentan i dokumentovan proces donošenja i sprovođenja odluka;
- 16) obavlja i druge poslove utvrđene Zakonom o kreditnim institucijama, propisima donesenim na osnovu ovog zakona i ovim statutom.

2) Izuzetno od stava 1, tačka 1, alineja 9, Nadzorni odbor može svojom poslovnom politikom da definiše iznos transakcije sa licima povezanim sa Bankom za koju saglasnost nije potrebna, pri čemu ukupan iznos izloženosti Banke prema jednom povezanom licu po osnovu tih transakcija ne smije biti veći od 1% osnovnog kapitala Banke. O predmetnim transakcijama Upravni odbor najmanje jednom kvartalno izvještava Nadzorni odbor.

Radna tijela Nadzornog odbora

Nadzorni odbor je dužan da obrazuje sledeća stalna radna tijela:

- Odbor za imenovanja;
- Odbor za primanja i
- Odbor za rizike.

Odbor za imenovanja

Odbor za imenovanja ima sledeće nadležnosti:

- a) određuje i predlaže kandidate za izbor članova Nadzornog i Upravnog odbora Banke, ocjenjuje ravnotežu između znanja, vještina, raznovrsnosti u sastavu i iskustva organa upravljanja, priprema opis ovlaštenja i potrebnih kvalifikacija za određenu funkciju i ocjenjuje očekivano potrebno vrijeme za obavljanje te funkcije;
- b) utvrđuje ciljanu zastupljenost pola koji nije dovoljno zastupljen u Nadzornom ili Upravnom odboru i priprema politiku o načinu povećavanja broja manje zastupljenog pola u tim organima, kako bi se postigla ciljana zastupljenost;
- c) redovno, a najmanje jednom godišnje, procjenjuje i po potrebi predlaže Nadzornom i Upravnom odboru Banke promjene u strukturi, veličini, sastavu i djelovanju tih organa;
- d) redovno, a najmanje jednom godišnje, procjenjuje znanje, sposobnosti i iskustvo pojedinih članova Nadzornog i Upravnog odbora, kao i tih organa kao cjeline, i o toj procjeni obavještava organe i lica na koje se ta procjena odnosi;
- e) redovno preispituje politike za izbor i imenovanje višeg rukovodstva i po potrebi daje preporuke Upravnom odboru za unaprjeđenje tih politika;
- f) kontinuirano, u mjeri u kojoj je to moguće, vodi računa o izbjegavanju postojanja dominantnog uticaja pojedinaca ili male grupe pojedinaca pri odlučivanju Upravnog i Nadzornog odbora, u cilju zaštite interesa Banke u cjelini, i
- g) obavlja druge srodne poslove određene podzakonskim aktima Centralne banke Crne Gore i/ili odlukama Nadzornog odbora Banke u skladu sa zakonom.

Odbor za primanja

Odbor za primanja ima sledeće nadležnosti

- a) priprema odluke Nadzornog odbora u vezi sa politikom primanja zaposlenih, uključujući odluke koje imaju uticaj na izloženost Banke rizicima i na upravljanje rizicima;
- b) pruža podršku i daje savjete Nadzornom odboru u vezi sa politikom primanja, praksom i procesima koji se odnose na primanja;
- c) provjerava da li je postojeća politika primanja adekvatna i, ako je potrebno, daje predloge za promjenu tih politika sa predlogom plana za otklanjanje utvrđenih nedostataka;
- d) predlaže eksterne stručnjake za primanja koje Nadzorni odbor namjerava da angažuje za savjete ili podršku;
- e) obezbjeđuje akcionarima informacije o politikama i praksama primanja, a naročito o predloženom većem maksimalnom odnosu varijabilnog i fiksnog dijela ukupnih primanja;

- f) procjenjuje mehanizme i sisteme usvojene radi obezbjeđivanja da politika primanja pravilno uzima u obzir rizični profil i strukturu kapitala, da je ukupna politika primanja usklađena sa opštom strategijom, ciljevima, korporativnom kulturom i dugoročnim interesima Banke i da promoviše zdravo i efikasno upravljanje rizicima;
- g) procjenjuje ostvarivanje ciljeva politike primanja i potrebe naknadnog prilagođavanja, uključujući primjenu malusa i povraćaja primanja;
- h) analizira moguća scenarija u cilju utvrđivanja uticaja eksternih i internih događaja na politike i prakse primanja;
- i) testira kriterijume za dodjelu varijabilnih primanja prije njihovog utvrđivanja i dodjele.
- j) prati i nadgleda primanja lica koja rukovode kontrolnim funkcijama u Banci.
- k) obavlja i druge poslove utvrđene pozitivnim propisima.

Odbor za rizike

Odbor za rizike ima sledeće nadležnosti:

- a) savjetuje i pruža podršku Nadzornom odboru u pogledu praćenja cjelokupne trenutne i buduće strategije upravljanja rizicima i sklonosti Banke ka preuzimanju rizika, uzimajući u obzir sve vrste rizika radi obezbjeđivanja uskladenosti sa poslovnom politikom, strategijom, ciljevima, korporativnom kulturom i vrijednostima Banke;
- b) preispituje da li su pri određivanju cijena potraživanja i obaveza prema klijentima uzimani u obzir model poslovanja Banke i strategija rizika i ako ta cijena ne odražava rizik preuzet u odnosu na model
- c) poslovanja i strategiju rizika, predlaže Upravnom odboru plan za otklanjanje nedostataka; nezavisno od poslova Odbora za primanja, sa ciljem uspostavljanja i sprovođenja odgovarajućih politika primanja, preispituje da li su pri određivanju podsticaja predviđenih sistemom primanja uzeti u obzir rizik, kapital, likvidnost i vjerovatnoća i očekivani period ostvarivanja dobiti,
- d) pruža Nadzornom odboru podršku u nadzoru sprovođenja strategije za upravljanje rizicima, a naročito rizikom likvidnosti, tržišnim rizikom, kreditnim rizikom i operativnim rizikom, radi njihove procjene u odnosu na odobrenu sklonost preuzimanju rizika i strategiju upravljanja rizicima;
- e) daje savjete Nadzornom odboru u vezi sa izborom eksternih stručnjaka koje Nadzorni odbor namjerava da angažuje;

- f) analizira niz mogućih scenarija, uključujući testiranje otpornosti na stres, kako bi procijenio kakav će efekat taj scenario imati na rizični profil Banke;
- g) analizira preporuke interne revizije i spoljnog revizora i prati sprovođenje preduzetih mjera.
- h) obavlja druge srodne poslove određene podzakonskim aktima Centralne banke Crne Gore i/ili odlukama Nadzornog odbora Banke u skladu sa zakonom.

Revizorski odbor

Revizorski odbora je predstavlja pododbor Nadzornog odbora koji se osniva i obavlja poslove u skladu sa zakonom kojim se uređuje revizija.

Revizorski odbor ima sledeće nadležnosti:

- a) nadzire primjenu računovodstvenih standarda u pripremi finansijskih izvještaja i prati proces finansijskog izvještavanja;
- b) nadgleda proces finansijskog izvještavanja uključujući proces elektronskog izvještavanja, i daje preporuke i predloge za osiguranje njegovog integriteta;
- c) prati i daje mišljenje o efektivnosti sistema unutrašnjih kontrola Banke, sistema upravljanja rizicima i unutrašnje revizije u vezi sa finansijskim izvještavanjem, bez ugrožavanja nezavisnosti;
- d) učestvuje u postupku izbora lica nadležnih za obavljanje funkcije interne revizije u Banci;
- e) ispituje ispunjenost uslova za izradu konsolidovanih finansijskih izvještaja;
- f) prati postupak izbora spoljnog revizora i daje preporuke skupštini akcionara o izboru društva za reviziju ili ovlašćenog revizora, podnoseći detaljno obrazloženje preporuke za dva društva za reviziju ili ovlašćene revizore, ukoliko je to primjenljivo;
- g) daje mišljenje o predlogu ugovora sa spoljnim revizorom i da li je taj ugovor sačinjen u skladu sa Zakonom o reviziji;
- h) prati zakonsku reviziju godišnjih i konsolidovanih finansijskih iskaza, uzimajući u obzir sve nalaze i zaključke Ministarstva u skladu sa članom 58 Zakona o reviziji;
- i) prati nezavisnost angažovanih ovlašćenih revizora ili društava za reviziju, koji obavljaju reviziju, kao i ugovore o korišćenju dodatnih usluga u skladu sa zakonom;
- j) izvještava Nadzornom odboru o ishodu zakonske revizije, objašnjavajući kako je zakonska revizija doprinijela integritetu finansijskog izvještavanja i razjašnjavajući ulogu revizorskog odbora u ovom procesu;

- k) razmatra planove i godišnje izvještaje unutrašnje kontrole, kao i druga pitanja koja se odnose na finansijsko izvještavanje i reviziju;
- l) obavlja i druge poslove koje mu povjeri Nadzorni odbor a koji se odnose na reviziju.

Upravni odbor Lovćen banke AD Podgorica

Upravni odbor vodi poslove Banke.

Upravni odbor dužan je da obezbijedi da Banka posluje u skladu sa propisima kojima se uređuje poslovanje Banke.

Upravni odbor dužan je da uspostavi i sprovedi pouzdan sistem upravljanja Banke u skladu Zakonom o kreditnim institucijama, drugim pozitivnim zakonskim propisima, Statutom i opštim aktima Banke.

- 1) U cilju uspostavljanja i sprovođenja efikasnog i pouzdanog sistema upravljanja, Upravni odbor:
  - a) Izvršava odluke Skupštine akcionara Banke i Nadzornog odbora Banke;
  - b) odlučuje o svim izloženostima Banke prema pravnim licima fizičkim licima i sa njima povezanim licima, bez ograničenja, u skladu opštom strategijom i poslovnom politikom Banke, strategijom upravljanja rizicima i sklonošću preuzimanju rizika;
  - c) donosi odluku o raspolaganju imovinom Banke (kupovini, prodaji, zakupu, zamjeni, sticanju ili na drugi način raspolaganju) čija je nabavna i/ili prodajna i/ili tržišna vrijednost manja od 5% neto vrijednosti imovine Banke;
  - d) odobrava zaključenje sudskih i vansudskih poravnanja, u skladu sa opštom strategijom i poslovnom politikom Banke a je čija je vrijednost manja od 5% neto vrijednosti imovine Banke;
  - e) odlučuje o ulaganjima kapitala u drugu banku ili u druga pravna lica kao i o visini ulaganja u osnovna sredstva Banke i investicione nekretnine čija je vrijednost manja od 5% neto vrijednosti imovine Banke;
  - f) donosi druge investicione odluke koje u pojedinačnom i/ili ukupnom iznosu u toku finansijske godine ne prelaze iznos 5% neto vrijednosti imovine Banke;
  - g) utvrđuje ciljeve i opštu strategije Banke, uz saglasnost Nadzornog odbora;
  - h) usvaja poslovnu politiku i plan oporavka Banke;
  - i) sprovodi poslovnu politiku i strategiju Banke donošenjem odgovarajućih poslovnih odluka;

- j) usvaja i redovno preispituje strateške ciljeve, strategije i politike upravljanja rizicima, uključujući i upravljanje rizicima koji proizlaze iz makroekonomskog okruženja u kojem Banka posluje, kao i stanje poslovnog ciklusa Banke;
- k) sprovodi strategiju i politike za upravljanje rizicima, kao i strategiju upravljanja kapitalom Banke usvajanjem procedura za upravljanje rizicima, odnosno za identifikovanje, mjerenje i procjenu rizika i obezbjeđivanjem njihove primjene i izvještava Nadzorni odbor u vezi sa tim aktivnostima;
- l) analizira sistem upravljanja rizicima i najmanje jednom kvartalno izvještava Nadzorni odbor Banke o nivou izloženosti rizicima i upravljanju rizicima;
- m) uspostavlja osnove za funkcionisanje sistema interne kontrole, adekvatne veličini Banke, složenosti poslova i nivou preuzetog rizika;
- n) obezbjeđuje integritet računovodstvenog sistema i sistema finansijskog izvještavanja i finansijske i operativne kontrole;
- o) obezbjeđuje nadzor višeg rukovodstva i uspostavlja tačno utvrđene, jasne i dosljedne interne odnose u vezi sa odgovornošću, koji obezbjeđuju jasno razgraničavanje ovlašćenja i odgovornosti i sprečavaju nastanak sukoba interesa;
- p) odlučuje o poslovanju sa licima povezanim s Bankom, u skladu sa zakonom, podzakonskim aktima i Statutom Banke;
- q) obezbjeđuje sigurnost i redovno praćenje sistema informacione tehnologije Banke i trezorskog poslovanja Banke;
- r) obavještava Nadzorni odbor Banke o svim postupanjima koja nijesu u skladu s propisima i drugim aktima Banke;
- s) podnosi Nadzornom odboru Banke tromjesečne izvještaje o tekućem poslovanju;
- t) usvaja politiku primanja i politike i procedure za imenovanje i procjenu ispunjenosti uslova primjerenosti za članove Upravnog odbora i nosioce ključnih funkcija;
- u) odlučuje o radnopravnim pitanjima zaposlenih u Banci u skladu sa propisima kojima se uređuje radni odnos, kao i politikama zarada i ostalih primanja zaposlenih u Banci, u skladu sa kriterijumima i mjerilima koje donosi Nadzorni odbor;
- v) po potrebi obrazuje odnosno bira i razrješava članove drugih odbora koji su bitni za funkcionisanje bankarskih poslova u Banci, a čije osnivanje nije u nadležnosti drugih organa Banke;
- w) donosi pravilnike, procedure, uputstva i druga opšta akta Banke koja nisu u isključivoj nadležnosti Skupštine akcionara ili Nadzornog odbora Banke;
- x) usvaja godišnje i druge izvještaje o popisu imovine i obaveza;

- y) utvrđuje unutrašnju organizaciju Banke, uz saglasnost Nadzornog odbora;
- z) donosi Pravilnik o sistematizaciji radnih mjesta i rasporedu neposrednih izvršilaca, sve u skladu sa unutrašnjom organizacijom, odnosno organizacionom strukturom Banke na koju je dao saglasnost Nadzorni odbor;
- aa) bira i razrješava više rukovodstvo Banke i druga lica u skladu sa Zakonom o kreditnim institucijama i Statutom Banke i određuje im zaradu;
- bb) donosi etičke standarde ponašanja zaposlenih u Banci;
- cc) odobrava uvođenje novih proizvoda i usluga u poslovanje Banke;
- dd) obavlja i druge poslove utvrđene Zakonom o kreditnim institucijama i drugim zakonom, propisima donesenim na osnovu Zakona o kreditnim institucijama, Statutom i opštim aktima Banke.

2) Upravni odbor dužan je da obezbijedi realizaciju supervizorskih mjera CBCG.

3) Upravni odbor dužan je da periodično, a najmanje jednom godišnje, preispituje efikasnost sistema upravljanja Bankom, uključujući primjerenost postupaka i efikasnost kontrolnih funkcija i da o zaključcima obavještava Nadzorni odbor, kao i da preduzima adekvatne mjere za otklanjanje utvrđenih nedostataka.